

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВНЗ

Спеціальність

8.18010021 Педагогіка вищої школи

Гуманітарний інститут

2015-2016

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Гуманітарного інституту з навчальної роботи

 _____ Єременко О. В.

Робоча програма «Професійна компетентність викладача ВНЗ» для спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи, галузі знань 1801 Специфічні категорії, 2015. – 28 с.

Укладач:

Стеблецький Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки
Протокол від “05” серпня 2015 року № 1.

Завідувач кафедри Хоружа Л.Л.

 _____ (Хоружа Л.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ ” 20__ року

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту для спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи, галузі знань 1801 Специфічні категорії.

Протокол від. “ 29 ” вересня 20 15 року № _____
“ 29 ” вересня 20 15 року Вчений секретар Т.Л.Видайчук
(підпис) (прізвище та ініціали)

© КУБГ, 2015 рік
© _____, 2015 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Загальні та фахові компетентності викладання психолого-педагогічних дисциплін.....</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль II. Педагогічна творчість.....</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль III. Тренінг розвитку комунікативної компетентності..</i>	<i>8</i>
IV. Навчально-методична картка дисципліни «Професійна компетентність викладача ВНЗ»	10
V. Плани семінарських занять.....	11
VI. Завдання для самостійної роботи	15
Карта самостійної роботи.....	17
VII. Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	18
VIII. Система поточного та підсумкового контролю	19
IX. Методи навчання	21
X. Методичне забезпечення курсу навчання	22
XI. Орієнтовні питання для самоперевірки	22
XII. Рекомендована література	
Основна	24
Додаткова	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Професійна компетентність викладача ВНЗ» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра». Формування інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному, духовному розвитку держави потребують підготовки викладача нової генерації. Реалізація цього стратегічного завдання зумовлена глибинними змінами в системі й структурі вищої освіти та необхідністю її інтеграції в європейський освітній простір. Сучасні умови суспільного розвитку потребують переходу на нові концепції підготовки фахівців для вищої школи, підвищення рівня професіоналізму, комунікативної компетентності, культури майбутнього викладача.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент магістратури відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Професійна компетентність викладача ВНЗ», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Професійна компетентність викладача ВНЗ» є складовою частиною блоку дисциплін, що формують фахові компетентності студента. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації. Основу курсу складають принцип особистісно-діяльнісного і компетентнісного підходу до навчання та такі концептуальні положення як: розуміння професійно-педагогічної комунікації як важливого чинника психічного і соціального розвитку фахівця, як основної форми реалізації цілісного педагогічного процесу, що розгортається на фоні спільної соціально-комунікативної діяльності учасників навчально-виховного процесу, за якої відбувається передача і засвоєння загальнолюдського досвіду, цінностей, знань, розкривається, формується і розвивається особистість. Теоретичні засади курсу - положення про професійно-педагогічну комунікацію як систему безпосередніх чи опосередкованих зв'язків, взаємодій педагога, що реалізуються за допомогою вербальних і невербальних засобів, засобів комп'ютерної комунікації з метою, взаємообміну інформацією моделювання й управління процесом комунікації, регулювання педагогічних взаємин. У запропонованому курсі розглядаються шляхи розвитку професійно-педагогічної комунікативності викладача.

Мета курсу – розвиток загальних та фахових компетентностей майбутніх викладачів, вміння вирішувати педагогічні конфлікти, підвищення рівня їх етичної взаємодії зі студентами, формування позитивної спрямованості, емпатійності, рефлексії

Завдання курсу:

- Розвиток вміння професійно-педагогічної комунікації. Формування у магістрантів гуманістичну педагогічну позицію, розуміння мети і завдань власної педагогічної діяльності.
- Сприяння оптимізації позитивно спрямованого педагогічного спілкування. Формування вміння програмувати свою професійно-педагогічну поведінку в ситуації спілкування.
- Вироблення навичок швидкої адаптації при вибудові різноманітних комунікацій зі студентами.
- Розвиток культури мислення, мови, мімічної та пантомімічної виразності, педагогічної техніки та ораторського мистецтва, майстерності педагогічного спілкування.

Внаслідок опанування змісту нормативної навчальної дисципліни «Професійна компетентність викладача ВНЗ» у магістрантів формуються такі **навчальні компетентності:**

- спроможність ефективно планувати та організовувати власну викладацьку діяльність;
- володіти формами, методами та засобами викладання у вищій школі;
- використовувати інноваційні технології навчання, інтерактивні методи навчання;
- здатність до постійного самовдосконалення задля підвищення власного рівня професійної компетентності;
- спроможність організовувати сприятливе комунікативне середовище для взаємодії у системі «викладач-студент»;
- здатність до рефлексії, уміння діагностувати результати навчальних досягнень студентів.

Опрацювавши даний курс магістранти повинні набути наступні знання, уміння та навички:

- система знань і уявлень про закономірності і принципи спілкування, педагогічної комунікації, способи управління індивідумом і групою та вміння використовувати їх в своїй професійно-педагогічній та науковій діяльності;
- знання про типові способи професійної комунікації, типові причини виникнення конфліктних ситуацій;
- знання про основні засоби професійно-педагогічної комунікації, їх різновиди, способи та умови використання;
- уміння будувати взаємовідносини з колегами, студентами, володіння культурою педагогічного мислення, мовлення, спілкування, комунікації;
- уміння використовувати в своїй професійно-педагогічній діяльності різні засоби організації комунікативної взаємодії;
- уміння вирішувати педагогічні конфлікти та запобігати їх виникненню.

Вивчення курсу «Професійна компетентність викладача ВНЗ» відбувається в умовах, наближених до професійної діяльності.

Для вивчення курсу «Професійна компетентність викладача ВНЗ» передбачено 180 годин (6 кредитів), з них: лекцій – 8 годин; семінарські заняття – 40 годин, модульний контроль – 12 годин, самостійна робота – 120 годин. Вивчення навчальної дисципліни завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес формування готовності майбутнього педагога до ефективної професійно-педагогічної комунікації і продуктивної педагогічної діяльності в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні.

Курс: підготовка магістрів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>6 кредитів</i></p> <p>Змістових модулів: <i>3 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни(години): <i>180 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку 1801 Специфічні категорії</p> <p>Шифр та назва спеціальності: <i>8.18010021 Педагогіка вищої школи</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>магістр</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки – 5 Семестр – 9</p> <p>Аудиторні заняття- 48 год.:</p> <p>Лекції – 8 годин.</p> <p>Семінари – <i>40 годин</i></p> <p>Модульний контроль – 12 год.</p> <p>Самостійна робота – 120 годин</p> <p>Вид контролю: залік</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудитор	Лекція	Семинар заняття	Самостійна робота	Модуль контроль
Змістовий модуль I							
Загальні та фахові компетентності викладання психолого-педагогічних дисциплін							
1.	Загальні компетентності викладача вищої школи	14	4	2	2	10	
2.	Базові і спеціальні фахові компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін	16	4	2	2	10	2
<i>Разом</i>		30	8	4	4	20	2
Змістовий модуль II.							
Педагогічна творчість							
3.	Методологічні засади педагогічної творчості	14	4	2	2	10	
4.	Технології розвитку творчої особистості	16	4	2	2	10	2
<i>Разом</i>		30	8	4	4	20	2
Змістовий модуль III.							
Тренінг розвитку комунікативної компетентності							
5.	Структура і функції педагогічної діяльності	14	4		4	10	
6.	Особливості професійно-педагогічної комунікації викладача	16	4		4	10	2
7.	Педагогічне спілкування, його особливості, функції, структура	14	4		4	10	
8.	Вербальні засоби професійно-педагогічної комунікації	16	4		4	10	2
9.	Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації	14	4		4	10	
10.	Комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації	16	4		4	10	2
11.	Педагогічний конфлікт, його сутність, джерела, особливості, причини, функції, класифікація	14	4		4	10	
12.	Структура педагогічного конфлікту, сфери комунікації	16	4		4	10	2
<i>Разом</i>		120	32		32	80	8
<i>Разом за навчальним планом</i>		180	48	8	40	120	12

ІІІ. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Лекція 1. Загальні компетентності викладача вищої школи (2 год.)

Поняття “компетентність”, “компетентний”, “компетенція”. Сучасні класифікації загальних компетентностей. Комунікативні, інформаційно-аналітичні, організаційні компетентності. Світоглядні, громадянські, самоосвітні, методологічні компетентності.

Основні поняття теми: компетентність, компетенція.

Семінар 1. Загальні компетентності викладача вищої школи (2 год.)

Лекція 2. Базові і спеціальні фахові компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін (2 год.)

Компетентності діагностична, професійно-соціальної взаємодії, методична, творча, предметна, комунікативна, інструментальна, операційна, рефлексивна.

Основні поняття теми: компетентність, компетенція.

Семінар 2. Базові і спеціальні фахові компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ

Лекція 3. Методологічні засади педагогічної творчості (2 год.)

Вступ. Мета і результат педагогічної творчості. Фактори, що зумовлюють зміни професійної діяльності педагога. Основні поняття: творчість, творча діяльність, педагогічна творчість, творча педагогічна діяльність. Підсистеми творчої педагогічної діяльності. Рівні творчої педагогічної діяльності. Критерії творчої педагогічної діяльності. Закони педагогіки творчості. Принципи педагогічної творчості

Основні поняття теми: творчість, педагогічна творчість, педагогіка творчості, творча діяльність, творча педагогічна діяльність, принципи педагогічної творчості.

Семінар 3. Методологічні засади педагогічної творчості (2 год.)

Лекція 4. Технології розвитку творчої особистості (2 год.)

Обдарованість. Обдарована дитина. Концепція “вирощування” обдарованих дітей (У. Ешбі). Види інтелекту. Види обдарованості. Діагностика обдарованості. Прояви обдарованості. Технології навчання дітей з ознаками обдарованості: мета, характеристика, зміст та організація навчання. Стратегії та різновиди навчання обдарованих дітей в закладах середньої освіти.

Основні поняття теми: обдарованість, обдарована дитина, інтелект, діагностика обдарованості; стратегії, різновиди, технології навчання обдарованих дітей

Семінар 4. Технології розвитку творчої особистості (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ. ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Семінар 5. Структура і функції педагогічної діяльності (4 год.)

Основні поняття теми: діяльність, професійна діяльність, професійна педагогічна діяльність, соціальна роль, права та обов'язки науково-педагогічних працівників, навчальна, виховна, організаційна, методична робота, професійні педагогічні знання,

педагогічні здібності, ієрархія цінностей, рівень домагань, комунікативна установка, самооцінка, рольовий конфлікт, типологія лідерства, синдром професійного вигорання.

Семінар 6. Особливості професійно-педагогічної комунікації викладача (4 год.)

Основні поняття теми: комунікація педагогічна, науковий дискурс, поведінковий паттерн, професійно-педагогічна комунікація, педагогічна взаємодія, модель процесу комунікації, комунікативна компетентність, комунікативна культура.

Семінар 7. Педагогічне спілкування, його особливості, функції, структура (4 год.)

Основні поняття теми: педагогічне спілкування, рольові позиції, бар'єри спілкування, стиль педагогічного спілкування, педагогічна взаємодія, педагогічна етика.

Семінар 8. Вербальні засоби професійно-педагогічної комунікації (4 год.)

Основні поняття теми: засоби комунікації, засоби професійно-педагогічної комунікації, вербальні засоби комунікації, мова, мовлення, монолог, діалог, полілог, усне мовлення, писемне мовлення, внутрішнє мовлення, культура мови, культура мовлення, ознаки культури мовлення, техніка мовлення, мовленнєвий етикет педагога, мовленнєві моделі взаємодії «викладач ВНЗ - студент», репліки, висловлювання викладача, їх функції

Семінар 9. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації (4 год.)

Основні поняття теми: невербальна комунікація, засіб невербальної комунікації, статична і динамічна експресія, фізіономіка, комунікаційні артефакти, такесика, просодика, екстралінгвістика, кінетика, проксемика.

Семінар 10. Комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації (4 год.)

Основні поняття теми: комп'ютер, комп'ютерні комунікації, інформаційні технології, комп'ютерні мережі, електронна пошта, мережа Internet, пошукові системи, відео сервіси, Веб-конференції, вебінари, Facebook, мікроблоги, блоги, дистанційне навчання, Moodle.

Семінар 11. Педагогічний конфлікт, його сутність, джерела, особливості, причини, функції, класифікація (4 год.)

Основні поняття теми: педагогічний вплив, педагогічний конфлікт, стилі поведінки в конфліктній ситуації, поведінкові індикатори, захисні реакції, адаптивна поведінка, етичний захист.

Семінар 12. Структура педагогічного конфлікту, сфери комунікації (4 год.)

Основні поняття теми: педагогічний вплив, педагогічний конфлікт, стилі поведінки в конфліктній ситуації, поведінкові індикатори, захисні реакції, адаптивна поведінка, етичний захист.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Тренінг розвитку комунікативної компетентності викладача ВНЗ»
Разом 180 год.: лекції – 8 годин; семінарські заняття – 40 год., модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 120 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III							
Назва модуля	Загальні та фахові компетентності		Педагогічна творчість		Тренінг розвитку комунікативної компетентності							
Кількість балів за модуль	59 бал		59 балів		346 балів							
Бали (лекц.)	1 бал.	1 бал.	1 бал.	1 бал.								
Теми лекційних занять	Загальні компетентності викладача вищої школи	Базові і спеціальні фахові компетентності	Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів	Технології розвитку творчої особистості								
Бали (сем.)	11 бал.	11 бал.	11 бал.	11 бал.	22 бал.	22 бал.	22 бал.	22 бал.	22 бал.	22 бал.	22 бал.	22 бал.
Теми семінарських занять	Загальні компетентності викладача вищої школи	Базові і спеціальні фахові компетентності	Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів	Технології розвитку творчої особистості	Структура і функції педагогічної діяльності	Особливості професійно-педагогічної комунікації викладача	Педагогічне спілкування, його особливості, функції, структура	Вербальні засоби професійно-педагогічної комунікації	Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації	Комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації	Конфлікт, його сутність, джерела, структура	педагогічного конфлікту, сфери
Сам. робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
ІНДЗ	30 балів											
Модульний контроль	25 балів		25 балів		25 балів, 25 балів, 25 балів, 25 балів							
Підсумковий контроль	ПМК											

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

Загальні та фахові компетентності викладання психолого-педагогічних дисциплін

Семінар 1. Загальні компетентності викладача вищої школи (2 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Від знань, умінь і навичок до компетентностей викладача.
2. Шляхи дослідження загальних компетентностей.
3. Критерії та рівні загальних компетентностей.
4. Становлення загальних компетентностей викладача вищої школи

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 2. Базові і спеціальні фахові компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін (2 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Визначення базових компетентностей викладача-психолого-педагогічних компетентностей.
2. Визначення спеціальних компетентностей викладача-психолого-педагогічних компетентностей.
3. Критерії та рівні базових компетентностей викладача-психолого-педагогічних компетентностей.
4. Критерії та рівні спеціальних компетентностей викладача-психолого-педагогічних компетентностей.
5. Становлення базових та спеціальних компетентностей викладача-психолого-педагогічних компетентностей.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Змістовий модуль II. Педагогічна творчість

Семінар 3. Методологічні засади педагогічної творчості (2 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Педагогічна творчість як предмет педагогіки творчості.
2. Закони педагогіки творчості.
3. Принципи педагогіки творчості.
4. Концептуальні засади визначення педагогіки творчості.
5. Основні напрями сучасних досліджень педагогічної творчості.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 4. Технології розвитку творчої особистості (2 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Процеси формування та розвитку творчої особистості.
2. Психолого-педагогічні умови творчого розвитку учнів.
3. Стандартна і творча навчальна діяльність.
4. Творчі ситуації.
5. Творчі навчальні задачі.
6. Етапи творчого процесу.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Змістовий модуль III.

Тренінг розвитку комунікативної компетентності

Семінар 5. Структура і функції педагогічної діяльності (4 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Педагогічна діяльність як вид професійної діяльності, її особливості, сутнісні ознаки, специфіка. Структура і функції професійно-педагогічної діяльності. Індивідуально-типологічні особливості викладача ВНЗ, їх вплив на структуру професійно-педагогічної діяльності. Професійний розвиток і деформація.
2. Професійно-педагогічна комунікація як складова педагогічної діяльності, її особливості, сутність, суб'єкт, об'єкт,
3. Функції і моделі професійно-педагогічної комунікації. Комунікативна компетентність педагога.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 6. Особливості професійно-педагогічної комунікації викладача (4 год.).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття комунікації. Типові способи комунікації викладача зі студентами, колегами, науковцями, їх вплив на розвиток особистості (поведінкові паттерни).
2. Загальна характеристика взаємодії педагогів і студентів, механізми формування взаємостосунків в системі «викладач-студент» (модель процесу комунікації).
3. Комунікативна компетентність і культура викладача ВНЗ. Наукова комунікація викладача. Специфіка наукового дискурсу.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 7. Педагогічне спілкування, його особливості, функції, структура (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність педагогічного спілкування як виду професійної діяльності викладача ВНЗ, його функції та види.
2. Характер педагогічного спілкування: функціонально-рольове й особистісно-орієнтоване, їх взаємозв'язок у педагогічній взаємодії. Рольові позиції у контексті спілкування: позиція Дорослого, позиція Батька, позиція Дитини, позиція Неучасті, їх вплив на поведінку співрозмовника.
3. Бар'єри спілкування (фізичний, психологічний, соціальний, гностичний, естетичний та інші). Структура педагогічного спілкування: моделювання, початковий етап, управління спілкуванням, аналіз і моделювання нової системи взаємодії.
4. Основні стилі спілкування як вияв характерних особливостей педагогічної взаємодії.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 8. Вербальні засоби професійно-педагогічної комунікації (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Вербальні засоби комунікації, їх види. Мовленнєві моделі взаємодії «викладач ВНЗ -студент».
2. Репліки, висловлювання викладача, їх функції.
3. Культура мови, культура мовлення, ознаки культури мовлення, техніка мовлення, мовленнєвий етикет педагога.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 9. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття невербальної комунікації.
2. Засоби невербальної професійно-педагогічної комунікації (зовнішній вигляд, поведінка педагога, пантоміміка, міміка, жести, контакт очей, міжособистісний простір тощо).
3. Екстралінгвістичні і просодичні засоби комунікації.
4. Декодування та інтерпретація викладачем ВНЗ невербальної інформації

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

***Семінар 10. Комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації.
(4 год.)***

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття комп'ютерної комунікації. Мета-комунікація. Можливості комп'ютерної комунікації.
2. Робота педагога з комп'ютерними мережами. Програми професійної педагогічної взаємодії в мережі. Електронна пошта як засіб професійно-педагогічної комунікації. Встановлення комунікативних зв'язків у телеконференціях (зовнішніх і внутрішніх).
3. Робота викладача ВНЗ з електронними банками інформації, Internet. Дистанційне навчання і форми взаємодії у системі «викладач-студент». Етичні правила комунікації у глобальних інформаційних мережах.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 11. Педагогічний конфлікт, його сутність, джерела, особливості, причини, функції, класифікація педагогічних конфліктів (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Педагогічний конфлікт, характеристика його типів.
2. Причини педагогічного конфлікту. Структура, основні етапи конфлікту. Природа конфліктів (9 причин конфліктів).
3. Динаміка конфлікту і фази (латентна, демонстративна, агресивна, батальна, зростання порушень, деформація когніцій, фінал конфлікту, ескалація, рецидив). Реверсія конфлікту. Диференціація конфліктів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

Семінар 12. Структура педагогічного конфлікту (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Рациональна комунікація у конфлікті (9 кроків до уникнення деструктивного конфлікту, 9 кроків до врегулювання конфлікту, правила передбачення конфлікту).
2. Типові стратегії конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Адаптивна поведінка педагога в конфлікті, управління розвитком і перебігом конфлікту.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Моделювання.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

Загальні та фахові компетентності викладання психолого-педагогічних дисциплін

Самостійна робота 1. Загальні компетентності викладача вищої школи (10 год.)

1. Методи дослідження загальних компетентностей викладача вищої школи
2. Методи визначення критеріїв, показників, рівнів загальних компетентностей викладача вищої школи
3. Обґрунтуйте важливість світоглядної компетентності викладача вищої школи.

Самостійна робота 2. Базові і спеціальні фахові компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін (10 год.)

1. Методи дослідження базових фахових компетентностей викладача психолого-педагогічних дисциплін
2. Методи дослідження спеціальних фахових компетентностей викладача психолого-педагогічних дисциплін
3. Шляхи визначення критеріїв і рівнів базових компетентностей викладача психолого-педагогічних дисциплін
4. Шляхи визначення критеріїв і рівнів спеціальних компетентностей викладача психолого-педагогічних дисциплін
5. Визначте одну, з Вашої точки зору, базову чи спеціальну компетентність, яка яскраво виражена у Вашого викладача і обґрунтуйте, чому саме вона.

Змістовий модуль II.

Педагогічна творчість

Самостійна робота 3. Методологічні засади педагогічної творчості (10 год.)

1. Порівняйте 5 наукових визначень поняття «творчості» (оформіть у вигляді таблиці) та запропонуйте власне.

Визначення поняття та його автор	Основна ідея	Відмінність від інших визначень	Ваше ставлення до визначення

2. Перелічіть основні ознаки творчої соціально-педагогічної діяльності.
3. Складіть схему креативних ознак соціального педагога.

Самостійна робота 4. Технології розвитку творчої особистості (10 год.)

1. Ознайомтесь з індивідуальними особливостями студентів (таким як: темперамент, здібності, характер) описаними в психолого-педагогічній літературі та у вигляді таблиці опишіть їх вплив на творчий розвиток особистості.

<i>Індивідуальні особливості учнів</i>		
Темперамент	Здібності	Характер

2. Визначте особливості творчої діяльності особистості на різних вікових етапах розвитку та коротко їх опишіть.
3. Розробіть 2 план-конспекти колективних творчих справ для студентів (у вигляді таблиці):

Назва КТС	
Вік та кількість учасників	
Термін та місцепроведення	
Мета	
План проведення	
Спосіб оцінювання КТС	

Змістовий модуль III.

Тренінг розвитку комунікативної компетентності

Самостійна робота 5. Структура і функції педагогічної діяльності 10 год.)

1. Проаналізувати сучасні підходи щодо тлумачення понять «спілкування», «комунікація», «комунікативна компетентність» (3-4 автори, доповідь на семінарі).
2. Проаналізувати психолого-педагогічну літературу щодо висвітлення проблеми формування комунікативної компетентності викладача ВНЗ. (доповідь на семінарі).

Самостійна робота 6. Особливості професійно-педагогічної комунікації викладача 10 год.)

1. Визначити власну модальність, індивідуально-типологічні особливості та стиль спілкування. Проаналізувати їх можливий вплив на формування майбутньої професійно-педагогічної комунікативності. (письмовий звіт).

Самостійна робота 7. Педагогічне спілкування, його особливості, функції, структура (10 год.)

1. Підібрати методики, анкети для виявлення рівня сформованості комунікативних умінь і навичок педагога.

Самостійна робота 8. Вербальні засоби професійно-педагогічної комунікації (10 год.)

1. Виписати з педагогічної літератури приклади використання викладачем вербальних засобів комунікації під час спілкування зі студентами (колегами, науковцями). (5-6 прикладів, доповідь на семінарі).

Самостійна робота 9. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації (10 год.)

1. Виписати з педагогічної літератури приклади використання викладачем ВНЗ невербальних засобів комунікації під час спілкування зі студентами (батьками, колегами) (5-6 прикладів, доповідь на семінарі).

Самостійна робота 10. Комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації (10 год.)

1. Організувати за допомогою комп'ютерних засобів комунікації професійно-педагогічне спілкування з одним або декількома викладачами ВНЗ міста Києва, України, Росії. (фотоматеріали, звіт).
2. Підібрати вправи для тренування виразності мовлення в умовах конкретної ситуації педагогічного спілкування.

Самостійна робота 11. Конфлікт, його сутність, джерела, особливості (10 год.)

1. Підібрати 2-3 фрагменти з прикладами конфліктних педагогічних ситуацій та їх вирішення із вітчизняних та зарубіжних художніх фільмів. (відео фрагменти).
2. Підібрати методики оцінки способів реагування у конфліктній ситуації.

Самостійна робота 12. Структура педагогічного конфлікту (10 год.)

1. Опрацювати навчально-методичну літературу з теми «Розв'язання та запобігання педагогічних конфліктів. Поведінка педагога в конфлікті. Методи врегулювання конфліктів і запобігання їм».
2. Занотувати у зошитах способи уникнення та подолання стресових ситуацій в умовах педагогічного спілкування.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи магістрантів, подано у вигляді табл. 6.1.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I.			
Загальні та фахові компетентності викладання психолого-педагогічних дисциплін			
Тема 1. Загальні компетентності викладача вищої школи	С/з, МК, ПМК	5	I
Тема 2. Базові і спеціальні фахові компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін	С/з, МК, ПМК	5	II
Змістовий модуль II.			
Педагогічна творчість			
Тема 3. Методологічні засади педагогічної творчості	С/з, МК, ПМК	5	III
Тема 4. Технології розвитку творчої особистості	С/з, МК, ПМК	5	IV
Змістовий модуль III.			
Тренінг розвитку комунікативної компетентності			
Тема 5. Структура і функції педагогічної діяльності	С/з, МК, ПМК	5	V
Тема 6. Особливості професійно-педагогічної комунікації викладача	С/з, МК, ПМК	5	VI
Тема 7. Педагогічне спілкування, його особливості, функції, структура	С/з, МК, ПМК	5	VII
Тема 8. Вербальні засоби професійно-педагогічної комунікації	С/з, МК, ПМК	5	VIII
Тема 9. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації	С/з, МК, ПМК	5	IX
Тема 10. Комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації	С/з, МК, ПМК	5	X
Тема 11. Педагогічний конфлікт, його сутність, джерела, особливості, причини, функції, класифікація	С/з, МК, ПМК	5	XI
Тема 12. Структура педагогічного конфлікту, сфери комунікації	С/з, МК, ПМК	5	XII
<i>Разом: 120 год.</i>	<i>Разом: 60 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Професійна компетентність викладача ВНЗ» – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. **Зміст ІНДЗ:** завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу. **Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:** розробка, прилюдний захист освітніх моделей (30 балів).

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання ІНДЗ (творча / проектна робота)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	11-18	Задовільно
Низький	0-10	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Професійна компетентність викладача ВНЗ»

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Обґрунтуйте одну, з Вашої точки зору, загальну компетентність, яка повинна бути у викладача через 20-30 років у майбутньому.
2. Здійснити дослідження негативного досвіду використання смарт-дошки на семінарському, лекційному занятті.
3. Розробити рекомендації магістрам по становленню загальної комунікативної компетентності.
4. Здійснити аналіз перепон на шляху становлення самоосвітньої компетентності майбутнього викладача вищої школи.
5. Запропонуйте методику формування творчої компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін.
6. Розкрийте взаємовплив розвитку загальних і базових компетентностей викладача психолого-педагогічних дисциплін.
7. Розкрийте взаємовплив розвитку базових і спеціальних компетентностей викладача психолого-педагогічних дисциплін.
8. Запропонуйте методику формування інструментальної компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін.
9. Запропонуйте методику формування рефлексивної компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін.
10. Запропонуйте методику формування операційної компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Професійно психологічна компетентність викладача ВНЗ» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування (лекції, семінари)	24 бал
2.	Семінарські заняття (підготовка)	200 балів
3.	Модульні контрольні роботи (1-6)	150 балів
4.	Самостійна робота	60 балів
5	ІНДЗ	30 балів
Підсумковий рейтинговий бал		464 балів

Коефіцієнт перерахунку – 464 балів : 100 = 4,64

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, есе, проекти, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

МОДУЛІ												Модульні контрольні роботи	Самостійна робота
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
12	12	12	12	22	22	22	22	22	22	22	22	150	60

Разом: 464 балів

Коефіцієнт перерахунку : $464 : 100 = 4,64$

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ***I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності*****1) За джерелом інформації:**

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ хрестоматії;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Розкрити сутність, суб'єкт, об'єкт професійно-педагогічної комунікації.
2. Визначити функції професійно-педагогічної комунікації.
3. Дати характеристику моделі процесу комунікації у педагогічній взаємодії.
4. Розкрити умови реалізації професійно-педагогічної комунікації.
5. Дати характеристику комунікативним рисам, вмінням і здібностям педагога.
6. Визначити сутність та функції педагогічного спілкування у педагогічній взаємодії.
7. Розкрити мету та завдання педагогічного спілкування у педагогічній взаємодії.
8. Визначити структуру педагогічного спілкування.
9. Розкрити принципи педагогічного спілкування.
10. Визначити стилі педагогічного спілкування.
11. Дати характеристику засобам педагогічного спілкування.
12. Розкрити сутність та функції педагогічного діалогу.
13. Дати характеристику критеріям діалогічності педагогічного спілкування.
14. Розкрити сутність переконання і навіювання у процесі комунікації.
15. Розкрити умови реалізації культури слухання у педагогічній комунікації.
16. Висвітлити бар'єри й ускладнення у процесі педагогічної комунікації.
17. Визначити типи соціально-психологічного клімату в колективі.
18. Ознаки здорової соціально-психологічної атмосфери в педагогічному колективі.
19. Визначити поняття конфлікту, його сутність, особливості, природа походження.
20. Висвітлити причини педагогічних конфліктів (за М.М.Рибаквою).
21. Визначити легітимність та етичність у конфлікті.
22. Дати характеристику позитивним функціям педагогічного конфлікту.
23. Дати характеристику негативним функціям педагогічного конфлікту.
24. Дати характеристику видів педагогічного конфлікту.
25. Розкрити сутність вертикальних і горизонтальних педагогічних конфліктів.
26. Розкрити структуру педагогічного конфлікту.
27. Дати характеристику стадіям розвитку педагогічного конфлікту.
28. Розкрити причини конфліктів у педагогічній взаємодії.
29. Дати характеристику типам міжособистісних конфліктів.
- 30.** Розкрити типи конфліктів у колективі залежно від спрямованості комунікацій учасників.
31. Висвітлити стилі поведінки викладача у конфліктній ситуації.
32. Розкрити шляхи врегулювання та запобігання педагогічних конфліктів.

33. Визначити засоби і прийоми запобігання педагогічних конфліктів.
34. Визначити сутність та функції вербальних засобів педагогічної комунікації.
35. Розкрити види вербальних засобів педагогічної комунікації.
36. Дати характеристику видам усного мовлення педагога.
37. Дати характеристику формам писемного мовлення педагога.
38. Дати характеристику внутрішнього мовлення педагога.
39. Дати визначення культури мовлення педагога та розкрити її ознаки.
40. Дати характеристику статичній експресії у невербальній комунікації.
41. Дати характеристику динамічній експресії у невербальній комунікації.
42. Визначити складові техніки мовлення педагога.
43. Дати характеристику мовленнєвого етикету педагога.
44. Причини виникнення бар'єрів у педагогічній комунікації.
45. Розкрити комунікативні можливості комп'ютерних засобів комунікації.
46. Визначити типи комп'ютерних систем забезпечення міжособистісної комунікації.
47. Визначити переваги роботи педагога в локальній комп'ютерній мережі.
48. Розкрити сутність електронної пошти як засобу професійно-педагогічної комунікації.
49. Розкрити особливості роботи викладачів з групами новин у комп'ютерних мережах.
50. Дати характеристику загальним вимогам до електронних конференцій.
51. Розкрити сутність телеконференцій у внутрішкільній локальній комп'ютерній мережі.
52. Дати характеристику особливостям роботи викладача з електронними банками інформації, пошуку матеріалів у мережі Internet.
53. Висвітлити етичні правила комунікації у глобальних інформаційних мережах.
54. Дати характеристику валеологічним аспектам роботи з комп'ютером.
55. Дати характеристику особистісно-орієнтованим технологіям навчання професійно-педагогічної комунікації.
56. Дати характеристику класифікації комунікативних умінь.
57. Розкрити сутність комунікативно-мовленнєвих умінь у педагогічній взаємодії.
58. Розкрити сутність інформаційно-інструментальних умінь у педагогічній взаємодії.
59. Розкрити сутність організаційно-технологічних умінь у педагогічній взаємодії.
60. Розкрити сутність невербальних умінь у педагогічній взаємодії.
61. Розкрити сутність інформаційно-пошукових комунікативних умінь у педагогічній взаємодії.
62. Розкрити особливості декодування педагогом невербальної інформації.
63. Розкрити сутність педагогічної діяльності як виду професійної діяльності, її сутнісні ознаки.
64. Визначити джерела інформації у педагогічній комунікації.
65. Дати характеристику термінальним функціям педагогічної комунікації.
66. Дати характеристику тактичним функціям педагогічної комунікації.
67. Дати характеристику операційним функціям педагогічної комунікації.
68. Розкрити ознаки комунікативності викладача.
69. Дати характеристику функціонально-рольовому спілкуванню у педагогічній комунікації.

70. Дати характеристику прогностичного етапу у динаміці педагогічного спілкування.
71. Дати характеристику структури переконуючого впливу (за О.Самборською).
72. Розкрити умови ефективності та види навіювання у педагогічній взаємодії.
73. Дати характеристику видів бар'єрів у педагогічній комунікації.
74. Розкрити сутність екстралінгвістичних і просодичних засобів комунікації.
75. Дати характеристику типів міжособистісного комунікативного простору.
76. Розкрити особливості візуальної взаємодії у педагогічній комунікації.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова: Підручник. — К.: Центр навч. л-ри, 2004.
2. Анцупов А. Я., Шипилов А. И. Конфликтология. — М.: Юнити, 2000.
3. Бадмаев В. Ц., Малышев А. А. Психология обучения речевому мастерству. — М.: Гуманитарный центр ВЛАДОС, 1999.
4. Беседина Л.М., Сторубльов О.І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота. — К.: Логос, 2009. — 204 с.
5. Волкова Н. П. Педагогіка: Посібник для студ. вищ. навч. закл. — К.: ВЦ «Академія», 2001.
6. Волкова Н. П. Педагогічні комунікації: Навч. пос. — Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002.
7. Волобуєва Т. Оновлення змісту професійної компетентності педагогічних кадрів / Т.Волобуєва // Рідна школа. — 2006. — № 3. — С. 21-23.
8. Гойхман О. Я., Надеина Т. М. Основы речевой коммуникации: Учеб. для вузов / Под ред. О. Я. Гойхмана. — М.: ИНФРА, 1997.
9. Горелов Н. И., Седов К. Ф. Основы психолінгвістики: Учеб. пос. — М.: Изд-во «Лабиринт», 1998.
10. Гребенкина Л. К., Анциферова Н. С. Технология управленческой деятельности заместителя директора школы. — М.: Центр «Педагогический поиск», 2000.
11. Гура О.І. Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу в умовах магістратури. — Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 — теорія і методика професійної освіти. — Інститут вищої освіти АПН України. — Київ, 2008.
12. Гура О.І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект: Монографія. — Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2006. — 332 с.
13. Дерев'янку, О. В. Теоретичні засади формування професійної компетентності / О. В. Дерев'янку, В. І. Тернопільська // Збірник наукових праць № 27. Серія : Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. — Вінниця, 2011. — С. 523–528.
14. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення. — Харків: «ОВС», 2002.
15. Журавлев В. И. Основы педагогической конфликтологии. — М.: Российское педагогическое агентство, 1995.
16. Зайченко О. І., Островерхова Н. М., Даниленко Л. І. Теорія і практика управлінської діяльності районного відділу освіти: Монографія. — К.: «ВПЦ

Техпрінт», 2000.

17. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: Підручник для студ. вищих навч. закладів / За ред. О. І. Пушкаря. — К.: ВЦ «Академія», 2002.
18. Кандинский Б. С. Техника устной коммуникации. — М.: МГПИ, 1988.
19. Кан-Калик В. А. Грамматика общения. — М.: Роспедагентство, 1995.
20. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении. — М.: Просвещение, 1987.
21. Основи дистанційного навчання. Дистанційний курс: Навчальний посібник / За ред. В. М. Кухаренко. — Харків: ХДПУ, 1999.
22. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посіб. для вчителів / Авт. кол.; За ред. Ю. І. Машбіца. — К.: ТЗМН, 1997.
23. Парыгин Б. Д. Анатомия общения. — СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 1999.
24. Петрова Е. А. Жесты в педагогическом процессе: Учеб. пос. — М.: Моск. город, пед. об-во, 1998.
25. Пономарьов, О. С. Модель професійної діяльності фахівця / О. С. Пономарьов. — НТУ, ХПІ, 2006. — 33 с.
26. Професіоналізм особистості: теоретико-методологічний аспект: Монографія / В.Й. Бочелюк, С.А. Білоусов, Г.О. Горбань, Т.А. Гришина, О.І. Гура та ін. — Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2007. — 248 с.
27. Семиченко В. А. Психология общения. — К.: Центр «Магістр-S», 1997.
28. Семиченко В. А. Психология речи: Учеб. пос. — К.: «Магістр-S», 1998.
29. Сергійчук О. Професійна компетентність майбутнього вчителя / О. Сергійчук, П. Шкира // Підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності : науково-теорет. зб. — Вип. 1. — Переяслав-Хмельницький : СКД, 2008. — 254 с.
30. Сердюк О. П. Основи управління комунікативним процесом: Підручник. — К.: ІЗМН, 1998.
31. Старша школа зарубіжжя: організація та зміст освіти / За ред. О.І. Локшиної. — К.:СПД Богданова А.М., 2006. — 232 с.
32. Український науковий журнал " Освіта регіону" [Режим доступу]. -
33. <http://social-science.com.ua/article/594>
34. Цимбал С.В. Організаційно – педагогічні умови формування професійної компетентності у студентів засобами іноземної мови. Вісник КНУКіМ: Зб. наук. праць. – Вип. 13 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2006. – С. 177 – 184.
35. Цимбал С.В., Вознюк О.В., Кубіцький С.О. Синергетичний та акмеологічний аспекти формування професійної компетентності студентів // Науково- методичний збірник "Нові технології навчання". – 21 березня 2007 р. <http://www.agronmc.com.ua/nmcprop/novteh39.html>
36. Черемис І. Нові вимоги до спеціаліста: поняття компетентності й компетенції // Вища освіта України. – 2006. - № 2. – С. 84-88.
37. Ягупов В.В. Інформаційно-аналітична компетентність керівників професійно-технічних навчальних закладів: поняття, зміст і структура Ягупов В.В. // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка; зб. наук праць: Вип.3 / Інст-т проф.-тех. освіти НАПН України; [Ред. кол. .В.О. Радкевич (голова) та ін.].-К.Вид-во ІПТО НАПН України, 2012. - С.32.

Додаткова

38. Алексеев М. Н., Григорьев С. Г. Принципы построения учебного Веб-сайта // Материалы XI международной конференции «Информационные технологии в

- образовании» (ИТО-2001) (ИПр:// ito.edu.ru/2001/ И:о/111/1/Ш—1-2.html).
39. Андреев А. А. Дидактические возможности средств информационных и телекоммуникационных технологий в системе дистанционного обучения // Материалы XII международной конференции «Информационные технологии в образовании» (ИТО-98-99) (<http://ito.edu.ru/> 1998—99/h/andreev-t.html).
 40. Андрианов М. С. Анализ процессов невербальной коммуникации как паралингвистики // Психологический журнал. — 1995. — Т. 16. — № 5.
 41. Белоглазова Л. Б. Принципы построения образовательного сайта // Материалы XI международной конференции «Информационные технологии в образовании» (ИЮ-2001) (<http://ito.edu.ru/2001/0/111/1/111—1-40.html>).
 42. Битянова М. Особенности человеческой коммуникации // Школьный психолог. — 1999. — № 30. Вацлавик П. Психология межличностных коммуникаций. — СПб., 2000.
 43. Джалишвили З. О. Компьютерный диалог в общении и обучении // Материалы X международной конференции «Информационные технологии в образовании» (ИТО-2000) (<http://ito.edu.ru/2000/plenag/plenag25.^t1>).
 44. Женова Н. А. Возможности применения Веб-форумов в учебном процессе // Материалы XI международной конференции «Информационные технологии в образовании» (ИТО-2001) (<http://ito.edu.ru/2001/^0/111/1/111—1—9.htm>).
 45. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. — Дрогобич: Вид. фірма «Відродження», 1994.
 46. Иващенко Ф. И. Особенности установления психологического контакта с учащимися // Педагогика. — 1999. — № 2.
 47. Крутова Н. Внеречевое общение — средство педагогического воздействия // Народное образование. — 2001. — № 8.
 48. Крыжко В. В., Павлютенков Е. М. Психология в практике менеджера образования. Материалы для специалиста учебного заведения. — СПб.: КАРО, 2001.
 49. Кушнірик Т. Д. Подолання конфліктності серед педагогів. Соціально-педагогічний аспект // Практична психологія та соціальна робота. — 1999. — № 9—10.
 50. Лабунская В. А. Невербальное поведение (социально-перцептивный подход). — Ростов-на-Дону: Изд-во Ростов, ун-та, 1986.
 51. Лабунская В. А. Проблема обучения кодированию-интерпретации невербального поведения // Психол. журнал. — 1997. — Т. 18. — № 5.
 52. Лалл Джеймс. Медіа, комунікації, культура. Глобальний підхід: Пер. з англ. — К.: «К.І.С.», 2002.
 53. Леонтович О. А. Проблеми віртуального спілкування // Полеміка. — № 7. — International Research and Exchanges Board, 2001 (http://www.irex.ru/publications/polemika/7_leontovich.htm).
 54. Леонтьев А. А. Педагогическое общение. — М.: Знание, 1979.
 55. Мелибруда Е. Я. Я — Ты — Мы. Психологические возможности улучшения общения. — М.: Просвещение, 1986.
 56. Миккин Х. Х. Невербальные коммуникации в диадах // Труды по психологии. — Вып. 335. — № 3. — Р. на/Д.: Ростов, гос. ун-т, 1986.
 57. Морозов В. П. Психологический портрет человека по невербальным особенностям его речи // Психол. журнал. — 2001. — Т. 22. — № 6.
 58. Мультимедиа / Под ред. А. И. Петренко. — М.: Бином, 1994.
 59. Мурсалімова Н. Ситуаційні фактори, які визначають стиль поведінки керівника

- при командному менеджменті // Вісник УАДУ. — 2001. — № 4.
60. Мусатов С. Педагогічна комунікація: Психологічні витoki та особливості // Освіта і управління. — 1999. Т. 3. — № 3.
61. Носенко Е. Л., Чернишенко С. В. Методологічні аспекти забезпечення запам'ятовування інформації при розробці дистанційних навчальних курсів: Метод, посіб. — Д.: РВВ ДНУ, 2003.
62. Орлов П. И., Лушанский А. М. Научно-образовательная сеть Харькова: содержание, проблемы и перспективы: Научно-практ. пособие. — Харьков: Ун-т внутр. дел, 2000.
63. Пиз А. Язык телодвижений. Как читать мысли других людей по их жестам. — Нижний Новгород: «АН кью», 1992.
64. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. — М.: «Реал-бук»; К.: «Вак-лер», 2001.
65. Сагач Г. М. Риторика: Навч. посіб. для студ. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Вид. дім «1н Юре», 2000.
66. Сопер П. Основы искусства речи: Пер. с англ. — 2-е испр. изд. — М.: Прогресс; Прогресс-Академия, 1992.

Робоча програма навчального курсу

"Професійна компетентність викладача ВНЗ"

Укладач:

Стеблецький Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Професійна компетентність викладача ВНЗ. Програма навчальної дисципліни / Укл. А. Л. Стеблецький. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015.– 28 с.